

at man overhovedet ikke kan sikre sig imod, at mange andre Hensyn end de kirkelige komme til at spille en afgørende Rolle. Jeg tror ganske vist, at mange Steber vil det kirkelige Hensyn blive det overvejende, men det er lidet troligt, saa vidt fremskredne, som vi nu ere i det politiske Liv og den politiske Agitation, at man i Almindelighed kan holde dette Hensyn ude, som dog naturligvis skulde holdes ude, thi man skal ikke føre det politiske Princip, den politiske Strid, ind paa et Omraade, hvor det ikke hører hjemme. Jeg tror; det vil være vanskeligt, da vi ere voksede bort fra de mere umiddelbare Forhold, som f. Eks. under andre Forhold i Nord-Norges have kunnet bringe Sagen i en ønskelig Gang. Men selv om man nu bortsaa fra denne Fare, ser jeg en anden Fare i Flertalsvalgssystemet, hvortil man nødvendigvis maatte naa, selv om man holdt sig inden for de kirkelige Hensyn. Netop fordi det er givet, at der inden for Folketirken hos os er forskellige Retninger, fører Flertalsprincippet uundgaaelig ind paa den Fare, at den enkelte Retning, den, som under en given Tids Strømning er den kraftigste, overvælder Mindretallet, for ikke at tale om den fælles Fare, at de indifferente ere Flertal og overvælde alle dem, som have virkelig levende kirkelig Sans. Naar der saa henvises til — hvad der naturligvis ogsaa vilde blive Følgen —, at de, som vare overstemte, jo kunde danne Valgmenigheder eller paa anden Maade kunde skaffe sig Ijldbestgørelse af deres særlige kirkelige Standpunkt, forekommer det mig dog, at dette peger i en saadan Grad hen imod en Splittelse inden for Folketirken, at man skal være varsom med at indføre en Regel, der ikke som den nuværende Valgmenighedslov blot aabner en Ventil for særlige Forhold, men som let kunde føre til, at der etableredes lige saa mange eller et overvældende Antal af Valgmenigheder ved Siden af Sogne- menighederne og overhovedet føre til, at disse forskellige Retninger, som jo ikke ere mere divergerende eller bør være mere divergerende, end at de kunne forenes under en fælles Fane, fordi det fælles dog er det overvejende, vilde blive søndrede fra hinanden i langt højere Grad, end Folket og Kirken i sin Helhed kunne være tjente med. Naar man bemærkede, at denne Fare ogsaa nu er til Stede, hvor det er en Minister, der indstiller, saa erkender jeg naturligvis, at den ogsaa kan være til Stede der; det er overmaade tænkeligt, at politiske Partihensyn kunne gøre sig gældende der, og det er ogsaa tænkeligt, at en Forkærlighed for en enkelt kirkelig Retning kan gøre sig gældende der,

men der er den store Forskel, at Ministerens Indstilling til Kongen om Besættelse af Præster er en ansvarlig Akt, medens det umiddelbare Valg, som foretages af Menighedens Medlemmer, er en uansvarlig Akt. Det er en suveræn Akt lige saa godt, som det suveræne Vælgerfolk, naar det vælger politisk, foretager en suveræn Akt. Der er ikke Tale om, at det kan drages til Ansvar, og netop i Ansaret ligger, saaledes som det nu er, Garantien imod, at uvedkommende Hensyn eller Forkærlighed for en enkelt Retning skulde kunne gøre sig gældende paa en utilbørlig Maade, en Garanti, som ikke vilde kunne faas under det modsatte System. Jeg mener, at disse Betæneligheder for mig ere afgørende mod at ønske en Lov som denne eller endogsaa mod blot at ønske en Lov som den, der blev forelagt af den forhenværende Kultusminister i 1875—76. Det eneste, som jeg i øvrigt kunde forene med min Opfattelse, vilde være et Forslag i Retning af det, Hall i sin Tid som Kultusminister foreslog, nemlig en Ordning, hvorved ved et Menighedsudvalg — der som saadant, fordi det var et Udvalg, havde et Ansvar — blev udpeget af en Kreds, som var foreslaaet af Ministeren, en enkelt Mand, og hvor der da tillige var den Præmie, at naar der var Enstemmighed i Udvalget — og Splittelsen altsaa netop her havde vist sig ikke at være til Stede — var Udvalgets Bestemmelse bindende for Ministeren. Jeg har hidtil betragtet det som haabløst, at de, som ønskede noget meget vidtrækkende, saaledes som dette Lovforslag indeholder, vilde kunne lade sig nøje med det tidligere Forslag, som jo heller ikke i sin Tid kunde føres igennem, og netop derfor vil jeg selv over for denne Tanke sige, at jeg kan ikke betragte det som ønskeligt for Tiden at fremme denne Sag, men jeg søger dertil ogsaa den hyderligere Grund, som er bleven fremhævet af det ærede Medlem (Johannsen), der først havde Ordet, at det forekommer mig i Mod-sætning til det ærede Medlem, som sidst talte, at dette Forslag dog maa siges at være en Sag, som griber ind i Kirkens Liv paa en saa indgribende Maade, at det Standpunkt, som det er alle bekendt, Monrad holdt paa, her har Berettigelse, nemlig at man siger: Det skal ikke ordnes uden i Forbindelse med en Kirkeforfatning. Jeg opfatter Forholdet saaledes, at vi staa paa en midlertidig Tilstand. Det fremgaar netop ved Behandlingen af Vønningsforslaget fra anden Side, at vi i den Henseende leve i en midlertidig Tilstand i kirkelige Forhold, idet ikke alle de af Statens Indtægter, hvormed den understøtter Folketirken, staa paa Fi-